

Prevence závažných havárií na konferenci APROCHEM 2017

 19.05.2017

Major accident Prevention at the Aprochem 2017 conference

Mária Skřínská¹, Lenka Frišhansová¹, Martina Pražáková¹, Vilém Sluka¹, Marek Nechvátal¹

¹Výzkumný ústav bezpečnosti práce, v.v.i, skrinska@vubp-praha.cz, frishansova@vubp-praha.cz, prazakova@vubp-praha.cz, sluka@vubp-praha.cz; nechvatal@vubp-praha.cz

APROCHEM

prevence závažných havárií

bezpečnostní program

bezpečnostní zpráva

SEVESO

Abstrakt

Zpráva o tématech týkajících se problematiky nové legislativy o prevenci závažných havárií, samotné tvorby návrhů bezpečnostních dokumentů a jejich posuzování, a další příbuzné problematiky, které byly prezentovány a diskutovány na konferenci APROCHEM 2017.

Klíčová slova: APROCHEM, prevence závažných havárií, bezpečnostní program, bezpečnostní zpráva, SEVESO

Abstract

The article summarizes topics related to the issue of the new legislation for the prevention of major accidents, the preparation of safety documentation and its assessment, and other related issues that were presented and discussed at the APROCHEM 2017 conference.

Keywords: APROCHEM, major accidents prevention, safety documentation, SEVESO

Prezentovaná problematika týkající se prevence závažných havárií

Ve dnech 21. – 23. března 2017 se pod záštitou Českého ekologického manažerského centra z.s. uskutečnil další ročník Týdne výzkumu a inovací pro praxi a životní prostředí – TVIP 2017, který se konal v Hustopečích u Brna. V rámci této akce se konalo symposium Odpadové fórum a konference APROCHEM. Na konferenci APROCHEM bylo prezentováno 18 přednášek a 5 vývěsek. Značná část příspěvků se týkala zákona o prevenci závažných havárií č. 224/2015 Sb. (dále jen „zákon o PZH“). Byly diskutovány problémy spojené s tvorbou bezpečnostních dokumentů (bezpečnostní program u provozovatelů ve skupině A, bezpečnostní zpráva u provozovatelů ve skupině B) a jejich posuzováním. Autoři tohoto článku uvádějí z jejich pohledu nejdůležitější příspěvky, které se týkají dané problematiky.

Ing. Z. Machátová z Ministerstva životního prostředí měla úvodní přednášku „*Implementace směrnice SEVESO III v České republice v evropském kontextu*“. Kromě seznámení s legislativou zákona o PZH uváděl příspěvek konkrétní informace týkající se evidence a dostupnosti informací o provozovatelích a jejich objektech, ve kterých je nakládáno s nebezpečnými chemickými látkami a směsmi dle zákona o PZH. Celkem bylo ke konci roku 2016 evidováno 216 objektů, z toho 100 objektů zařazených do skupiny A a 116 objektů zařazených do skupiny B. Nově byly zařazený do působnosti zákona o PZH i podzemní zásobníky plynu, aktuálně 7 objektů zařazených do skupiny B. Aktualizovaná evidence objektů je dostupná na stránkách Evropské unie. Dále byly uvedeny informace o možnosti vidět kompletní seznam objektů (SEVESO) všech členských států EU prostřednictvím databáze e-SPIRS na portálu Minerva, a také na stránkách <<https://circabc.europa.eu>>, kde tyto informace poskytuje SEVESO expertní skupina (SEG). Jako další informační zdroj byla uvedena databáze e-MARS, která představuje evidenci závažných havárií všech členských států EU. V rámci příspěvku byly také diskutovány problémy, které souvisejí s informováním o výsledcích z vyšetřovaných havárií, které jsou ze strany ČR poskytovány nedostatečně. Tyto nedostatky mohou být způsobeny nejednoznačným legislativním zajištěním vyšetřování havárií, přístupem orgánu veřejné správy a jiným. [1].

Odborné pracoviště pro prevenci závažných havárií (OPPZH) ve Výzkumném ústavu bezpečnosti práce, v.v.i., které je pověřeno podle zákona o PZH zpracováním posudků návrhů bezpečnostních dokumentací a jejich aktualizací, dále posudků zpráv o posouzení bezpečnostní zprávy a posudků k posouzení rizik závažné havárie, prezentovalo dva příspěvky na dané téma. Ing. M. Pražáková uvedla přednášku na téma *Zkušenosti "zpracovatele posudku" z posuzování bezpečnostní dokumentace podle zákona č. 224/2015 Sb., o PZH*. Přednáška byla zaměřena na současný stav v oblasti zpracovávání posudků. Byl uveden statistický přehled předložených dokumentů a zpracovaných posudků za konkrétní období. Ke konci února 2017 bylo evidováno 190 dokumentů a v cca 30 případech se jednalo o již opravené verze evidované do druhého kola posouzení. Byla diskutována vzájemná spolupráce mezi OPPZH, krajskými úřady a provozovateli, přičemž cílem všech stran je snaha o korektní přístup k oblasti PZH a zajištění kvalitního zpracování a následného posouzení bezpečnostních dokumentací. Dále byly zmíněny příklady nejčastějších závažných i formálních nedostatků předložených bezpečnostních dokumentací. V případě části týkající se „Popisných, informačních a datových částí objektu“, která zahrnuje kapitoly „Technický popis objektu“ a „ Informace o okolí objektu a složkách životního prostředí (ŽP)“, se jedná o nedostatky například u mapových podkladů, které mají nedostatečnou kvalitu nebo neodpovídají konkrétním požadavkům zákona o PZH, dále chybějící nebo nedostatečné informace o okolí objektu nebo o ŽP (současný zákon požaduje detailnější informace, než požadoval zákon č. 59/2006 Sb.). V části „Systém řízení bezpečnosti“ se vyskytují následující nedostatky: často chybí odpovídající popis klíčových prvků systému řízení bezpečnosti, chybí konkrétní informace, týkající se odpovědností, popisu pracovních pozic významných z hlediska PZH, stanovení termínů, odkazů na vnitřní předpisy a další chyby, kvůli kterým je pak bezpečnostní dokumentace vrácena provozovateli k doplnění či přepracování. [2].

Další část byla věnovaná posouzení rizik závažné havárie, v přednášce „*Analýza nedostatků Posouzení rizik závažné havárie pro účely zákona o prevenci závažných havárií*“, kterou přednesl Ing. V. Sluka. Uvedl základní požadavky na jednotlivé části posouzení rizik závažné havárie a jejich nejčastější nedostatky v dokumentech. V části identifikace zdrojů rizik se objevují chyby v seznamech nebezpečných látek (NL), v materiálové bilanci NL. Při výběru zdrojů rizik

pro podrobnou analýzu jsou často chyby spojeny s nedostatečnou aplikací výběrové metody podle Purple Book, nebo nejsou uvedeny vstupní údaje, podle kterých byla zařízení hodnocena. Také bývají nedostatečně popsány zdroje rizika a technologie, nejsou uváděny vzdálenosti vybraných zdrojů rizika od zájmových lokalit a nebývá dostatečně znázorněno umístění zdrojů rizik. V části analýza rizik se objevují nedostatečné identifikace možných situací a příčin (podmínek), které mohou vést k iniciační události závažné havárie. Místy jsou nevhodně vybírány metody pro systematickou a komplexní identifikaci těchto příčin. V připomínkách se vyskytuje i upozornění na nedostatečný nebo nekorektní popis příslušných scénářů, absenci vstupních údajů pro použité výpočetní programy a mnoho dalších. Také byly diskutovány nedostatky v přístupu některých provozovatelů, které se pak projeví v samotné bezpečnostní dokumentaci, jako například pouhé „překlopení“ původního posouzení rizika do nové struktury požadované zákonem a prováděcí vyhláškou, bez aktualizace původního textu nebo nevyčlenění dostatečných finančních prostředků pro zpracovatele posouzení rizika závažné havárie a jiné. Autor příspěvku zdůraznil, že žádoucí je dobrá spolupráce všech zúčastněných stran s cílem pozvednout úroveň PZH. Tato spolupráce povede ke zvýšení kvality bezpečnostních dokumentů. [3].

Pohled zpracovatelů návrhů bezpečnostních dokumentů byl nastíněn v přednášce *„Dokumentace prevence závažných havárií“* Bc. M. Dítě z firmy TLP, spol. s r.o., který uvedl dlouholeté zkušenosti se zpracováváním těchto dokumentů a dále zkušenosti s přístupem některých provozovatelů, kteří jsou často limitováni výší pořizovacích nákladů. Pro kvalitu bezpečnostní dokumentace a naplňování smyslu prevence jsou důležité i kvalitně prováděné kontroly, případně i s možností vynucování dodržení požadavků zákona o PZH. Pro kvalitní činnost státní správy je nutné, aby měla k dispozici hodnotnou právní oporu (jednoznačná ustanovení, nastavené kompetence, dostatečné lhůty, apod.), dostatečné znalosti v této oblasti, přiměřený čas na vykonávání činnosti (příprava na kontrolu, dostatečné lhůty na posuzování a následné vydávání rozhodnutí), finanční prostředky (na vzdělávání, přípravu metodik, na posuzování, a jiné.) či vzájemná spolupráce a koordinace činností jednotlivých orgánů. Podle názoru autora řada těchto podmínek není zcela naplněna [4].

Kromě problematiky spojené s posouváním návrhů bezpečnostní dokumentace byly prezentovány i následující příspěvky související s problematikou PZH:

- ✦ *„Může zákon o prevenci závažných havárií vdechnout život řízení rizika?“*
doc. M. Ferjenčík, Univerzita Pardubice [5],
- ✦ *„Analýza rizik na úrovni kraje“*
Mgr. A. Hendrych, MV-GŘ HZS ČR [6],
- ✦ *„Nové zóny havarijního plánování v Moravskoslezském kraji“*
Ing. K. Blažková, Ph.D. HZS Moravskoslezského kraje [7],
- ✦ *„SEVESO podniky a jejich vliv na vývoj území v jejich okolí“*
Mgr. et Mgr. J. Senčík, VÚBP, v.v.i. [8],
- ✦ *„Zvyšování bezpečnosti chemických procesů“*
Ing. J. Petr, Ph.D., Hexion, a.s. [9],
- ✦ *„(Ne)bezpečnost skladů/plnění LPG“*
Ing. Š. Győrög, KÚ Jihočeského kraje [10].

K oblasti PZH byly také prezentovány vývěsky na téma *„Predikce teploty vzplanutí pro analýzu nebezpečnosti hořlavých kapalin v průmyslu“* [11] a *„Využití kombinace programů Google Earth Pro a ALOHA pro kvantitativní analýzu rizika chemických procesů“* [12].

Závěr

Konference APROCHEM 2017 přinesla řadu zajímavých poznatků z oblasti naplňování právních předpisů prevence

závažných havárií. Tyto poznatky byly diskutovány zástupci dotčených skupin: posuzovateli a zpracovateli návrhů bezpečnostních dokumentů, odbornou veřejností, hasičským záchranným sborem, krajskými úřady a také samotnými provozovateli.

Odkaz na zdrojové informace ke konferenci

Stránky konference <http://www.tretiruka.cz/konference/>

Literatura

[1] MACHÁTOVÁ, Z. Implementace směrnice SEVESO III v České republice i v evropském kontextu. In: *Sborník příspěvků APROCHEM 2017*. Hustopeče u Brna, 2017.

[2] PRAŽÁKOVÁ, M. ...[et al.]. Zkušenosti "zpracovatele posudku" z posuzování bezpečnostní dokumentace podle zákona č. 224/2015 Sb., o prevenci závažných havárií. In: *Sborník příspěvků APROCHEM 2017*. Hustopeče u Brna, 2017.

[3] SLUKA, V. Analýza nedostatků Posouzení rizik závažné havárie pro účely zákona o prevenci závažných havárií. In: *Sborník příspěvků APROCHEM 2017*. Hustopeče u Brna, 2017.

[4] DÍTĚ, M. Dokumentace prevence závažných havárií. In: *Sborník příspěvků APROCHEM 2017*. Hustopeče u Brna, 2017.

[5] FERJENČÍK, M. Může zákon o prevenci závažných havárií vdechnout život řízení rizika? In: *Sborník příspěvků APROCHEM 2017*. Hustopeče u Brna, 2017.

[6] HENDRZCH, A. Analýza rizik na úrovni kraje. In: *Sborník příspěvků APROCHEM 2017*. Hustopeče u Brna, 2017.

[7] BLAŽKOVÁ, K.; VANKOVÁ, J. Nové zóny havarijního plánování v Moravskoslezském kraji. In: *Sborník příspěvků APROCHEM 2017*. Hustopeče u Brna, 2017.

[8] SENČÍK, J.; NECHVÁTAL, M. SEVESO podniky a jejich vliv na vývoj území v jejich okolí. In: *Sborník příspěvků APROCHEM 2017*. Hustopeče u Brna, 2017.

[9] PETR, J. Zvyšování bezpečnosti chemických procesů. In: *Sborník příspěvků APROCHEM 2017*. Hustopeče u Brna, 2017.

[10] GYÖRÖG, Š. (Ne)bezpečnost skladů/plněnín LPG. In: *Sborník příspěvků APROCHEM 2017*. Hustopeče u Brna, 2017.

[11] SKŘÍNSKÁ, M. ...[et al.]. Predikce teploty vzplanutí pro analýzu nebezpečnosti hořlavých kapalin v průmyslu. In: *Sborník příspěvků APROCHEM 2017*. Hustopeče u Brna, 2017.

[12] SKŘÍNSKÝ, J. ...[et al.]. Využití kombinace programů Google Earth Pro a ALOHA pro kvantitativní analýzu rizika chemických procesů. In: *Sborník příspěvků APROCHEM 2017*. Hustopeče u Brna, 2017.

Vzorová citace

SKŘÍNSKÁ, Mária ...[et al.]. Prevence závažných havárií na konferenci Aprochem 2017. *Časopis výzkumu a aplikací v profesionální bezpečnosti* [online], 2017, roč. 10, č. 1. Dostupný z: <http://www.bozpinfo.cz/josra/prevence-zavaznych-havarii-na-konferenci-aprochem-2017>. ISSN 1803-3687.

Autor článku:

[RNDr. Mária Skřínská, Ph.D.](#)

[Ing. Lenka Frišhansová](#)

[Ing. Martina Pražáková](#)

Ing. Marek Nechvátal

Vilém

Sluka